

Ordning och säkerhet vid Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsenheter

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:222 Ordning och säkerhet vid Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsenheter.

År 1992 genomfördes en psykiatrisk vårdreform som innebar att myndighetsbefogenheterna i den dåvarande häkteslagen inte längre skulle tillämpas vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna. Sedan dess har endast bestämmelser om ordning och säkerhet i den psykiatriska tvångsvården kunnat användas vid undersökningsenheterna. De allra flesta brottsmisstänkta som är intagna för rättspsykiatriska undersökningar genomgår dock inte samtidigt psykiatrisk tvångsvård. Det har med tiden konstaterats att reformen har fört med sig begränsningar av möjligheterna att upprätthålla en god ordning och hög säkerhet vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna vid Rättsmedicinalverket. Regeringen föreslår därför att de bestämmelser i häkteslagen (2010:611) som handlar om rättigheter för intagna och myndighetsbefogenheter för upprätthållande av ordning och säkerhet blir tillämpliga på undersökningsenheterna. Det handlar närmare om att myndigheten vid behov på ett proportionerligt sätt ska kunna besluta om bl.a. allmän inpasseringskontroll, kroppsvisitation, omhändertagande av farliga eller annars olämpliga föremål samt begränsningar av möjligheterna till elektronisk kommunikation för de intagna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 oktober 2014.

Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen, och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Ordning och säkerhet vid Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsenheter	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	6
Propositionen	6
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning,
2. lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
3. lag om ändring i häkteslagen (2010:611).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:222 punkterna 1–3.

Stockholm den 3 juni 2014

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Anti Avsan (M), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Caroline Szyber (KD), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen föreslår i proposition 2013/14:222 Ordning och säkerhet vid Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsenheter att de bestämmelser i häkteslagen (2010:611) som handlar om rättigheter för intagna och myndighetsbefogenheter för upprätthållande av ordning och säkerhet blir tillämpliga på undersökningsenheterna.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Ordning och säkerhet vid Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsenheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

År 1992 genomfördes en psykiatrisk vårdreform som innebar att myndighetsbefogenheterna i den dåvarande häkteslagen inte längre skulle tillämpas vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna. Sedan dess har endast bestämmelser om ordning och säkerhet i den psykiatriska tvångsvården kunnat användas vid undersökningsenheterna. De allra flesta brottsmisstänkta som är intagna för rättspsykiatriska undersökningar genomgår dock inte samtidigt psykiatrisk tvångsvård. Det har med tiden konstaterats att reformen har fört med sig begränsningar av möjligheterna att upprätthålla en god ordning och hög säkerhet vid de rättspsykiatriska undersökningsenheterna vid Rättsmedicinalverket.

Regeringen föreslår att de bestämmelser i häkteslagen (2010:611) som handlar om rättigheter för intagna och myndighetsbefogenheter för upprätthållande av ordning och säkerhet blir tillämpliga på undersökningsenheterna. Det handlar närmare om att myndigheten vid behov på ett proportionerligt sätt ska kunna besluta om bl.a. allmän inpasseringskontroll, kroppsvisitation, omhändertagande av farliga eller annars olämpliga föremål samt begränsningar av möjligheterna till elektronisk kommunikation för de intagna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 oktober 2014.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller några andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformat och bör antas. Med detta föreslår utskottet att riksdagen antar de lagförslag som läggs fram i propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

*Proposition 2013/14:222 Ordning och säkerhet vid
Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska undersökningsenheter:*

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i häkteslagen (2010:611).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning

dels att 11 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 5 a och 16 a §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**5 a §*

Vid en undersökningsenhet inom Rättsmedicinalverket ska 1 kap. 4–6 §§, 2 kap., 3 kap. och 4 kap. 1–10 §§ häkteslagen (2010:611) tillämpas när det gäller den som är häktad eller annars frihetsberövad och tas in på enheten för att genomgå en rättspsykiatrisk undersökning.

När den som inte är frihetsberövad genomgår en rättspsykiatrisk undersökning eller en läkarundersökning enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. vid en enhet som avses i första stycket, ska 1 kap. 6 § andra stycket, 2 kap. 11 och 12 §§, 4 kap. 2 §, 3 § 1 och 4, 5–9 §§ och 10 § första stycket 2 häkteslagen tillämpas.

Vid en enhet som avses i första stycket ska 4 kap. 11 och 12 §§ samt 8 kap. 1 och 2 §§ häkteslagen tillämpas.

Det som föreskrivs om Kriminalvården ska tillämpas på Rättsmedicinalverket.

11 §

Den som är intagen med stöd av 10 § kan ges vård enligt bestämmelserna i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. *Beträffande intagen* som inte genomgår rättspsykiatrisk vård tillämpas bestämmelserna i 18–24 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

Den som är intagen med stöd av 10 § kan ges vård enligt bestämmelserna i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård. *När det gäller den* som inte genomgår rättspsykiatrisk vård tillämpas bestämmelserna i 18–24 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård *vid undersökningsenhet inom hälso- och sjukvården.*

16 a §

När det gäller beslut som avses i 5 a § tillämpas 7 kap. häkteslagen (2010:611) om beslut och överklagande. Det som föreskrivs om Kriminalvården ska tillämpas på Rättsmedicinalverket.

17 §¹

Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. *Tillsynen omfattar dock inte tillämpningen av 5 a §.*

Denna lag träder i kraft den 2 oktober 2014.

¹ Senaste lydelse 2012:939.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård

Härigenom föreskrivs att 11 b § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om missbruk inte kan befaras kan den som är häktad eller är intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning och som genomgår rättspsykiatrisk vård ges tillstånd att under viss kort tid vistas utanför sjukvårdsinrättningens respektive undersökningsenhetens område för att besöka en närstående som är svårt sjuk, närvara vid en närståendes begravning eller om det annars finns synnerliga skäl. Under vistelsen utanför sjukvårdsinrättningens respektive undersökningsenhetens område *skall* den som är häktad bevakas, om inte en sådan tillsyn av särskilda skäl kan antas vara onödig.

En fråga om tillstånd enligt första stycket prövas av Kriminalvården. I beslutet *skall* anges om patienten *skall* stå under bevakning eller inte.

Föreslagen lydelse

11 b §

Om missbruk inte kan befaras kan den som är häktad eller är intagen på en enhet för rättspsykiatrisk undersökning och som genomgår rättspsykiatrisk vård ges tillstånd att under viss kort tid vistas utanför sjukvårdsinrättningens respektive undersökningsenhetens område för att besöka en närstående som är svårt sjuk, närvara vid en närståendes begravning eller om det annars finns synnerliga skäl. Under vistelsen utanför sjukvårdsinrättningens respektive undersökningsenhetens område *ska* den som är häktad bevakas, om inte en sådan tillsyn av särskilda skäl kan antas vara onödig.

En fråga om tillstånd enligt första stycket prövas av Kriminalvården, *dock inte i den utsträckning som Rättsmedicinalverket prövar tillstånd till permission enligt 5 a § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning*. I beslutet *ska* det anges om patienten *ska* stå under bevakning eller inte.

Denna lag träder i kraft den 2 oktober 2014.

² Lagen omtryckt 2008:416.

3 Förslag till lag om ändring i häkteslagen (2010:611)

Häri genom föreskrivs att 5 kap. 2 § häkteslagen (2010:611) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2013/14:119 *Föreslagen lydelse*

5 kap.

2 §

Bestämmelser om psykiatrisk tvångsvård av den som är intagen finns i lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Om en intagen har förts över till en sjukvårdsinrättning eller en undersökningsenhet som avses i 6 § lagen om rättspsykiatrisk vård, gäller denna lag endast i fråga om restriktioner enligt 6 kap.

Om en intagen har förts över till en sjukvårdsinrättning eller en undersökningsenhet som avses i 6 § lagen om rättspsykiatrisk vård, gäller denna lag endast i fråga om restriktioner enligt 6 kap. *När det gäller en undersökningsenhet inom Rättsmedicinalverket finns även bestämmelser i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning.*

Bestämmelserna i 18–24 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård *samt* bestämmelserna i 8 § andra stycket lagen om rättspsykiatrisk vård om befogenhet för Kriminalvården att besluta om särskilda restriktioner för en viss intagen och i 8 a § ska tillämpas på en intagen som för frivillig psykiatrisk vård eller rättspsykiatrisk undersökning har förts över till en *sådan* sjukvårdsinrättning eller undersökningsenhet *som avses i andra stycket.*

Bestämmelserna i 18–24 §§ lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård *och* bestämmelserna i 8 § andra stycket lagen om rättspsykiatrisk vård om befogenhet för Kriminalvården att besluta om särskilda restriktioner för en viss intagen och i 8 a § ska tillämpas på en intagen som för frivillig psykiatrisk vård eller rättspsykiatrisk undersökning har förts över till en sjukvårdsinrättning eller undersökningsenhet *inom hälso- och sjukvården.*

Denna lag träder i kraft den 2 oktober 2014.